

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny

Zespołu Szkół Ogólnokształcących

w Bielsku – Białej

Gimnazjum nr 2

II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka

Podstawy prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- Powszechna deklaracja Praw Człowieka.
- Konwencja o Prawach Dziecka.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109;).
- Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; z późn. zm.) ostatnia nowelizacja z dnia 8 kwietnia 2010 r. - o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 529).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2007 r. nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami - ostateczna zmiana: Ustawa z 16 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Dz. U. z 2009 r. Nr 144, poz. 1175).
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485; z późniejszymi zmianami). Ostatnia zmiana: Ustawa z dnia 8 października 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2010 r. Nr 213, poz.1396) - data wejścia w życie i obowiązywania – 27 listopada 2010 r.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami). Ostatnia zmiana: Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 r. Nr 125, poz.842) – data wejścia w życie i obowiązywania – 1 sierpnia 2010 r.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 9.07.2002 r. o nauczaniu i zakresie treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka (Dz. U. 121 poz. 1037).
- Rozporządzenie MENiS w sprawie sposobu i trybie organizacji indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży z dnia 29 stycznia 2003 r.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 17 listopada 2010 r.
- Rozporządzenie MEN z dnia 24 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2010 r. Nr 156, poz. 1047).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 228; poz. 1491).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228 poz. 1490).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. Nr 228; poz. 1489).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 228; poz. 1488).
- Rozporządzenie MEN z dnia 29.08.2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U.2014 poz.1170).
- Rozporządzenie MEN z 10.06.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych(Dz.U.2015 poz.843).
- Rozporządzenie MEN z 18.08.2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015 poz.1249).
- Statut Szkoły.

Wprowadzenie

Jednym z priorytetów współczesnej oświaty stała się dbałość o podniesienie efektywności oddziaływań wychowawczych szkoły. W związku z tym szkoła winna być nie tylko instytucją wychowawczą, ale także środowiskiem, w którym znaczące miejsce zajmują działania profilaktyczne.

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka. W związku z tym adresatami niniejszego programu są: **RODZICE** – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie dziecka, **MŁODZIEŻ** ucząca się w szkole oraz **NAUCZYCIELE** realizujący powyższy program.

WYCHOWANIE to proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. PROFILAKTYKA to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Podstawowym celem Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego jest podejmowanie skoordynowanych działań zmierzających do nabywania przez uczniów następujących cech:

- **samodzielność** – uczeń kieruje swoim działaniem, dociera do różnych źródeł informacji, potrafi dokonać wyboru wartości, radzi sobie w sytuacjach problemowych, rozstrzyga wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości, potrafi dokonać samooceny, prezentuje własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi.
- **odpowiedzialność** – uczeń odpowiada za swoje wyniki w nauce, za skutki podejmowanych decyzji, potrafi odróżnić rzeczywistość od wyobraźni, podporządkowuje się określonym zasadom życia społecznego, dba o zdrowie i życie własne i innych.
- **twórczość** – uczeń rozumie potrzebę doskonalenia i rozwijania samego siebie, tworzy własny warsztat pracy, rozwija swoje zainteresowania, rozwiązuje zadania problemowe związane z otaczającym światem.
- **moralność** – uczeń odróżnia prawdę od kłamstwa, umie współdziałać z innymi, rozumie sens praw i obowiązków, szanuje siebie i innych, szanuje dobro wspólne, dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia, **odznacza się tolerancją, antydyskryminacją i poczuciem sprawiedliwości**

Filarami szkolnych oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych są:

- **informacja** – dostarczenie informacji na temat celów i treści kształcenia oraz efektów pracy, jasne kryteria oceniania, wskazywanie mocnych i słabych stron ucznia.
- **komunikowanie się** – wyrażanie emocji, inicjowanie dyskusji umożliwiającej wyrażanie własnych poglądów, szczerłość i otwartość w dyskusji, podejmowanie tematów trudnych dotyczących jednostki i grupy.

- **współdziałanie** – podejmowanie współpracy z uczniem i jego rodzicami, wspólne rozwiązywanie problemów i konfliktów, inspirowanie współpracy między uczniami.
- **modelowanie** – bycie wzorem, autorytetem dla ucznia, wskazywanie reguł i norm postępowania na lekcji, w szkole, w otoczeniu innych ludzi.
- **doświadczenie** – stwarzanie różnorodnych sytuacji wychowawczych, aktywne, i refleksyjne pełnienie ról w klasie i szkole, dzielenie się efektami własnej pracy z innymi.
- **możliwość wyboru** – stwarzanie warunków do wyboru różnej aktywności przez ucznia oraz różnych strategii umożliwiających mu uzyskiwanie wyników adekwatnych do możliwości rozwojowych.

W ramach programu podejmuje się działania wychowawcze, edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne dążące do wielopoziomowego rozwoju człowieka poprzez kształtowanie pozytywnych wzorców zachowania przygotowujących do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, rodzinnym i zawodowym.

1. Podejmowane działania mają na celu zapobieganie zachowaniom ryzykownym prowadzącym często do przemocy, uzależnienia od komputera i innych środków psychoaktywnych.
2. Działania wychowawcze dążą do rozwoju człowieka dojrzałego w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej. Działania są podejmowane wspólnie z rodzicami uczniów oraz instytucjami społecznymi mając na celu pełny rozwój człowieka w atmosferze poszanowania dla jednostki i potrzeb innych osób.
3. Działania edukacyjne mają na celu poszerzenia wiedzy z zakresu środków psychoaktywnych oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresujących i konfliktowych. Działania te obejmują nie tylko uczniów, ale również nauczycieli i pracowników szkoły oraz rodziców z zakresu rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.
4. Działania informacyjne obejmują zakres uczniów, rodziców oraz nauczycieli i pracowników szkoły poprzez przekazywanie informacji o procedurach obowiązujących w szkole i przepisach prawnych szczególnie w zakresie zapobiegania narkomanii oraz ofercie pomocy ze strony szkoły i innych placówek poza szkolnych.
5. Działania profilaktyczne kierowane są do ogółu społeczności uczniowskiej (profilaktyka uniwersalna), do uczniów narażonych na zachowania ryzykowne (profilaktyka selektywna) i do uczniów objawiających symptomu zażywania środków odurzających lub przejawiających inne zachowania ryzykowne (profilaktyka wskazująca). Podejmowane działania opierają się na programach rekomendowanych jak również na działaniach autorskich wspierających zainteresowania i uzdolnienia uczniów.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny został opracowany na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji wychowawczej gimnazjum i liceum przy użyciu następujących narzędzi:

- rozmowy indywidualne, wywiady – prowadzone z rodzicami przez nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych.
- obserwacja - zachowań uczniów na przerwach, lekcjach, podczas zajęć pozalekcyjnych, a także na wycieczkach i imprezach pozaszkolnych prowadzona na bieżąco przez wychowawców, pedagoga, psychologa
- analiza niepowodzeń szkolnych – dokonywana każdorazowo po zakończonym semestrze.
- analiza dokumentacji dotyczącej diagnozowania, monitorowania oraz podejmowania interwencji wychowawczej
- analiza wyników egzaminów gimnazjalnych oraz matur
- analiza sprawozdań koordynatora ds. bezpieczeństwa
- ankiety przeprowadzane w ramach monitorowania jakości pracy szkoły
- ankiety ewaluacyjne realizowanych programów profilaktyczno – wychowawczych
- ankiety monitorowania sytuacji wychowawczej
- analiza sprawozdań działalności gabinetu pielęgniarstwa
- analiza sprawozdań pedagoga oraz psychologa

Misja szkoły

Nadrzędnym celem naszej działalności jest wspieranie wszechstronnego rozwoju osobowego młodego człowieka w oparciu o ponadczasowe wartości takie jak: **prawda, dobro, piękno i tolerancja**. Celem jest dążenie do wychowania dobrych, kulturalnych i odpowiedzialnych ludzi, którzy w życiu zawodowym, społecznym i osobistym osiągną sukces na miarę swoich możliwości. Ważnym aspektem wychowawczym szkoły jest kształtowanie postaw ogólnoludzkich opartych na tolerancji, empatii i asertywności. Szczególna uwaga jest zwracana na wyrabianie w uczniach właściwych umiejętności interpersonalnych, eliminowanie agresji słownej i fizycznej. Pragniemy ich wyposażyć w taki zasób wiedzy i umiejętności, aby stali się ludźmi samodzielnymi, otwartymi na wiedzę i poszukującymi ciągle nowych wyzwań. Szczególną uwagę zwracamy na rozwój fizyczny, psychiczny i duchowy, aby przygotować naszych uczniów do życia we współczesnym świecie oraz czynnego udziału w życiu kulturalnym. Zależy nam, aby stworzyć szkołę efektywną, przyjazną i twórczą. Chcemy zapewnić najwyższą, jakość edukacji i jednocześnie być szkołą autonomiczną, kreatywną, tolerancyjną. Zależy nam na tworzeniu wspólnoty nauczycieli, uczniów oraz rodziców świadomych odpowiedzialności za rozwój młodzieży. Dlatego w naszej szkole:

- Uczymy miłości do ojczyzny i poczucia tożsamości regionalnej.
- Uczymy sumiennego wypełniania obowiązków, podejmowania wysiłków na rzecz dobra wspólnego, przestrzegania praw normujących życie społeczne.
- Wspieramy uczniów zdolnych.
- Kształtujemy umiejętności niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie.
- Dbamy o wysoką, jakość kształcenia i wychowania.

Wizja szkoły

Gimnazjum nr 2 oraz II LO im. Adama Asnyka w Bielsku - Białej uznaje za swoje zadanie kształcenie uczniów, wyposażenie ich w umiejętności niezbędne do funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się świecie, a w szczególności zdobywania dalszej wiedzy. Szkoła, harmonijnie realizując funkcję dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, dąży do wprowadzania młodych ludzi w różnorodne dziedziny życia i nauki.

Gimnazjum nr 2 i II LO w Bielsku - Białej podejmuje starania o zapewnienie oferty edukacyjnej zawierającej między innymi treści ujęte w atrakcyjne i wartościowe formy dydaktyczne. Przyjmuje szczególną odpowiedzialność za wprowadzenie młodzieży do życia w społeczeństwie

i kulturze polskiej. Dąży do przygotowania uczniów do samodzielnego myślenia i działania we współczesnym świecie. Szkoła szanuje pluralizm światopoglądowy i uczucia religijne uczniów, kształtuje ucznia tolerancyjnego, wrażliwego i dbającego o wartości moralne.

Zadaniem szkoły jest nie tylko dostarczać wiedzę i kształtować umiejętności w zakresie tradycyjnych dyscyplin naukowych, ale w istotnym stopniu dostarczać informacje i pomagać w dokonywaniu bezstronnej analizy wydarzeń i procesów zachodzących w regionie, kraju i w świecie. Przygotowuje uczniów do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz realizacji praw obywatela.

Nasza szkoła łączy suwerenność nauczycieli w doborze treści i metod nauczania z wrażliwością na opinie różnych grup społeczności szkolnej na temat ich działalności oraz na krytykę i oczekiwania. Bada i analizuje potrzeby, współpracuje z reprezentacjami rodziców i uczniów. W planowaniu pracy szkoły uwzględnia opinie rodziców i uczniów oraz ich oczekiwania, jednocześnie realizując pełny zakres zadań wynikających z szeroko pojętego interesu społecznego. Ułatwia uczniom i nauczycielom korzystanie z dorobku nauki i techniki podczas wszystkich zajęć organizowanych w szkole: gromadzi i udostępnia księgozbiór, kształci umiejętności korzystania z multimedialnych środków przekazu informacji oraz zapewnia dostęp do światowych sieci komputerowych.

Nauczyciele realizują zadania szkoły profesjonalnie, przestrzegają zasad etyki zawodowej, kierują się wrażliwością na potrzeby młodzieży. Sposób wywiązywania się z tych zadań, jakość ich pracy, umiejętności i dorobek są najważniejszymi kryteriami oceny ich pracy.

Pracownicy administracji i obsługi dążą do zapewnienia możliwie najwyższych standardów technicznego wyposażenia szkoły, uczestniczą w procesie wychowawczym szkoły, dbając o kształtowanie życzliwej atmosfery i wysokiej kultury życia codziennego szkoły.

Model absolwenta

Absolwent naszej szkoły:

1. Ma rozbudzone potrzeby poznawcze, potrafi się uczyć, korzystając z nowoczesnych i źródeł informacji.
2. Zna i przestrzega normy społeczno – moralne.
3. Jest świadomy swoich praw i potrafi z nich korzystać; jest świadomy swoich obowiązków i wywiązuje się z nich.
4. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania się i współpracy oraz kontrolowania własnych emocji.
5. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata.
6. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną.
7. Jest świadomy własnego potencjału i wyboru dalszej drogi życiowej.
8. Umie zadbać o bezpieczeństwo w sytuacjach ryzykownych.

Absolwent naszej szkoły potrafi samodzielnie funkcjonować we współczesnym świecie. Cechują go takt i kultura osobista. Dbą o piękno i poprawność języka ojczystego. Zawsze słowny i punktualny, doskonale współpracuje w grupie. Wiedza zdobyta w czasie trzyletniej edukacji pozwala mu na rozwijanie określonych zainteresowań, na poznawanie świata i ludzi, a zdobyte umiejętności na swobodne korzystanie z różnych źródeł wiedzy oraz umiejętne ich wykorzystanie. Otwarty i życzliwy, łatwo nawiązuje kontakty. Jest przygotowany do pracy zespołowej, gdyż potrafi rozwiązywać wszelkie konflikty. Jego tolerancja i rozważa pozwalają na dokonywanie właściwego wyboru w trudnych sytuacjach. Szanuje prawo każdego do odmiennych poglądów. Rozumie różnice wynikające z przynależności do różnych kręgów kulturowych. Kierując się ambicją, poszukuje wyzwań, które dostarczyłyby mu nowych doświadczeń i pozwoliłyby na samokontrolę. Potrafi myśleć twórczo, co wykorzystuje przy realizacji stawianych sobie celów. Biegle zna, co najmniej jeden język obcy i sprawnie posługuje się nowoczesnymi technikami komunikacyjnymi.

Nasz absolwent odznacza się bystrością umysłu i spostrzegawczością oraz pełną odpowiedzialnością za podejmowane decyzje.

Główne cele wychowawczo - profilaktyczne:

- Kształtowanie postaw twórczych opartych na prawidłowej komunikacji interpersonalnej i na akceptowanym systemie wartości ukierunkowanych na poszanowaniu tradycji, historii i kultury.
- Dążenie do wykształcenia w uczniach postawy naukowej ciekawości świata, uczenia się połączonego, rozwijania indywidualnych pasji.
- Dbłość o wychowanie w szacunku dla innych. Budowanie postaw empatycznych i tolerancji.
- Kształtowanie osobowości ucznia oraz wspomaganie jego działań w planowaniu własnego rozwoju.
- Kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej, poczucia tożsamości regionalnej.
- Przygotowanie do życia we współczesnym świecie.

Cele szczegółowe:

- Wzrost integracji uczniów i wzmocnienie kontaktów wychowawców i nauczycieli z uczniami. Uświadamianie praw i obowiązków ucznia.
- Rozwijanie tolerancji i empatii, wdrażanie do asertywności.
- Wzmacnianie postaw i zachowań społecznie pożądanych, warunkujących odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.
- Kształcenie umiejętności organizowania własnej nauki i pracy.

- Kształtowanie umiejętności pracy w zespole oraz umiejętności komunikacyjnych.
- Kształcenie skuteczności i konsekwencji w realizacji założeń, uczenie wytrwałości w wysiłku umysłowym.
- Kształcenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych i przeciwstawiania się im.
- Promowanie trybu życia zapewniającego zdrowie psychiczne i fizyczne oraz bezpieczeństwo w dorastaniu do dorosłego i odpowiedzialnego życia
- Kształtowanie postaw reagowania na niepożądane zjawiska i zachowania.
- Zwiększenie wiedzy uczniów, rodziców i nauczycieli na temat konsekwencji prawnych zachowań społecznych, przemocy, uzależnień, zagrożeń, kształtowanie umiejętności właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa w szkole i w miejscach użyteczności publicznej.
- Promocja zdrowego stylu życia. Opracowanie projektów wdrażania treści edukacji zdrowotnej w nauczaniu łączącym różne przedmioty. Wychowanie w przekonaniu o istotności zdrowego trybu życia, dbałości o kondycję i systematycznej kontroli stanu zdrowia.
- Wdrożenie do zachowań prozdrowotnych, utrwalenie nawyków racjonalnego odżywiania się i rekreacji ruchowej.
- Kształtowanie postawy dbałości o środowisko przyrodnicze.
- Kształtowanie umiejętności niesienia pomocy osobom potrzebującym oraz podejmowania działań charytatywnych.
- Umacnianie postawy tolerancji i otwartości wobec odmiennych przekonań, postaw i systemów wartości.
- Kształtowanie postawy wyrażającej szacunek do wartości demokratycznych i humanistycznych.
- Pogłębianie szacunku do dorobku cywilizacyjnego (poszanowanie tradycji historycznych i symboli narodowych).
- Kształtowanie postawy sprzeciwu wobec przemocy, postawy poszanowania wartości życia, godności ludzkiej, wolności, odpowiedzialności oraz prawdy.
- Kształtowanie umiejętności kulturalnego spędzania czasu wolnego.
- Przygotowanie do uczestnictwa w kulturze. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnienie czytelnictwa wśród młodzieży.
- Kształcenie dbałości o kulturę i precyzję wypowiedzi.
- Wdrażanie do uzasadniania i wyciągania wniosków, rzetelnego formułowania ocen i opinii.

Zadania nauczycieli i wychowawców

Wychowanie stanowi integralną część działalności każdego człowieka. Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowania. Swoje oddziaływania wychowawcze nauczyciele realizują w procesie dydaktycznym przez akcentowanie wychowawczych treści i postaw w konkretnych jednostkach tematycznych zgodnie z programami nauczania. Ponadto każdy nauczyciel wywiera określony wpływ na uczniów swoją postawą i osobowością w bezpośrednich, także pozalekcyjnych kontaktach z młodzieżą. W świadomym i metodycznym wychowaniu szkolnym ma to być wpływ pozytywny i służyć wszechstronnemu i harmonijnemu rozwojowi młodego człowieka.

Dyrekcja szkoły:

- dążenie do poprawy materialnych parametrów funkcjonowania placówki,
- zapewnianie kadrze pedagogicznej warunków sprzyjających podnoszeniu kompetencji zawodowych,
- dbanie o prawidłowy obieg informacji oraz nadzór nad sprawną organizacją podejmowanych działań,
- czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych,
- współpraca z rodzicami, kadrą pedagogiczną, pracownikami niepedagogicznymi.

Wychowawcy klas:

- dbanie o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- wspieranie rozwoju uczniów i usamodzielniania się,
- prowadzenie dokumentacji nauczania,
- koordynowanie pracy wychowawczo - profilaktycznej w zespole klasowym,
- dokonywanie rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia,
- podejmowanie działań w przypadkach przemocy wobec niego, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów,
- wnioskowanie o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- integrowanie i kierowanie zespołem klasowym,
- wykorzystywanie potencjału grupy do wspierania jej członków,
- ocenianie zachowania uczniów,
- wdrażanie do samooceny postępów w zachowaniu,
- nadzorowanie realizacji obowiązku nauki / obowiązku szkolnego,

- promowanie osiągnięć klasy i pojedynczych uczniów,
- inspirowanie pracy zespołowej w klasie, przydzielanie zespołom zadań na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólna ocena stopnia ich realizacji,
- współdziałanie z nauczycielami uczącymi w klasie,
- współpraca z rodzicami; włączanie ich w sprawy programowe i organizacyjne klasy,
- współpraca z dyrekcją szkoły, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką,
- współdziałanie z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka,

Nauczyciele zajęć edukacyjnych:

- realizowanie treści programowych zgodnych ze specyfiką zajęć, służących realizacji celów wychowawczo - profilaktycznych,
- tworzenie warunków do aktywnego i twórczego udziału uczniów w procesie dydaktyczno - wychowawczym,
- kształcenie umiejętności i postaw,
- przygotowywanie uroczystości, zawodów, konkursów,
- promowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- inspirowanie pracy zespołowej,
- stwarzanie sytuacji umożliwiających samoocenę i ocenę grupy,
- udzielanie uczniom konsultacji oraz pomoc w przygotowaniu się do egzaminów, konkursów przedmiotowych itp.,
- indywidualizacja nauczania w pracy z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce,
- wnioskowanie o diagnozę psychologiczno - pedagogiczną, uwzględnianie zaleceń specjalistów w pracy z uczniem,
- współpraca z wychowawcami klas.

Pedagog, psycholog:

- prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów,
- diagnozowanie sytuacji wychowawczych w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb,
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży,
- minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów,

- inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych,
- pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów,
- wspieranie nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Nauczyciel - bibliotekarz:

- gromadzenie, ewidencja i opracowywanie biblioteczne zbiorów,
- udostępnianie zbiorów,
- rozmowy z czytelnikami – poradnictwo w doborze książek,
- rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów,
- pogłębianie u uczniów nawyku czytania i uczenia się,
- przeprowadzanie lekcji bibliotecznych,
- informowanie nauczycieli o czytelnictwie uczniów,
- przygotowywanie wykazów stanu czytelnictwa,
- współpraca z innymi bibliotekami i instytucjami oświatowo - wychowawczymi.

Współpraca z rodzicami

Dobre efekty pracy szkoły są ściśle związane ze współpracą z rodziną. Faktyczny wpływ rodziców na edukację zależy od ich poglądów i gotowości do udziału w życiu szkoły. Jest kreowany w interakcjach między rodzicami a szkołą, rodzicami a nauczycielami. Szkoła podejmować będzie różnorodne działania w kierunku wzmocnienia i rozszerzenia działań rodziców na rzecz szkoły, uaktywnienia rad klasowych i współdecydowanie w sprawach szkoły.

Cele współpracy z rodzicami:

1. Współdziałanie z rodzicami w sprawach wychowawczych - ujednoczenie wymagań i form oddziaływania wychowawczego, nauczycieli i rodziców.
2. Utrzymywanie stałych kontaktów z rodzicami - przekazywania im rzetelnej informacji na temat dziecka, jego zachowania, postępów i przyczyn trudności w nauce.

3. Tworzenie pozytywnej atmosfery w kontaktach z rodzicami.
4. Poszerzanie wiedzy pedagogicznej rodziców.
5. Angażowanie rodziców do pracy na rzecz klasy i szkoły (pomoc materialna, współudział w organizowaniu zajęć wychowawczych w klasie, współdecydowanie w sprawach szkoły, itp.) poprzez:
  - zebrania z rodzicami, dziennik elektroniczny oraz kontakt indywidualny,
  - listy pochwalne dla rodziców wyróżniających się uczniów, wyrażanie uznania rodzicom aktywnie współpracującym ze szkołą.

Działalność samorządowa uczniów

Celem wychowania do samorządności jest m.in.:

- Przygotowanie do życia obywatelskiego.
- Kształtowanie postaw społecznych.
- Wychowanie dla demokracji, uczenie się form współżycia społecznego.
- Kształtowanie charakteru: obowiązkowość i punktualność, odpowiedzialność, rzetelność, zaradność.
- Zapewnienie młodzieży poczucia godności i wolności osobistej, prawa do odrębności przekonań, tolerancja dla innych.
- Wzajemne wspieranie się, współdziałanie, współodpowiedzialność za losy jednostek i grupy.
- Realizacja idei autentycznego partnerstwa w stosunkach uczniów z dorosłymi.
- Wyzwalanie zdolności organizacyjnych, kierowniczych i pomysłowości.
- Tworzenie warunków do zaistnienia samokontroli, samooceny i samodyscypliny.
- Wdrażanie do poszanowania wspólnego dobra i odpowiedzialności za nie.

Rozwijanie poczucia bycia współgospodarzem szkoły to:

- Współudział w realizowaniu zadań dotyczących działalności szkoły, np. opiniowanie zapisów w dokumentach szkolnych.
- Umożliwienie składania propozycji dotyczących społeczności uczniowskiej.
- Stosowanie procedur demokratycznych w działalności społeczności uczniowskiej w wyborach przedstawicieli uczniów w SU.
- Przeprowadzanie ankiet dotyczących życia szkoły.

Działalność kulturalna, rozrywkowa i sportowa na terenie szkoły:

- Organizacja imprez szkolnych.
- Nawiązanie kontaktów z Młodzieżową Radą Miasta .
- Organizacja szkolnych rozgrywek sportowych.
- Organizacja spotkań z ludźmi kultury, koncertów, pokazów, itp.

Współpraca z instytucjami i organizacjami społecznymi:

- Współpraca ze szkołami podstawowymi naszego miasta oraz gimnazjami w regionie.
- Współpraca z Młodzieżową Radą Miasta.
- Udział w spotkaniach, warsztatach poświęconych problematyce młodzieży, samorządności uczniowskiej, działalności charytatywnej.
- Propagowanie aktywności w działaniu w różnych organizacjach na terenie miasta i dzielenie się doświadczeniami.
- Prowadzenie akcji charytatywnych, współpraca fundacjami itp.

Stałe uroczystości szkolne

Lp.	Uroczystość	Zadania wychowawcze (przykładowe formy realizacji)	Termin
1.	Rozpoczęcie roku szkolnego	Uroczysta inauguracja roku szkolnego - przedstawienie zadań w nowym roku szkolnym oraz uczniom klas pierwszych grona pedagogicznego i ich nowych wychowawców.	01 września
2.	Zajęcia integracyjne	Włączenie uczniów klas pierwszych do społeczności uczniowskiej w formie konkursów i zabaw z elementami rywalizacji między klasami. Zajęcia integracyjne prowadzone przez psychologów z poradni psychologiczno – pedagogicznej.	wrzesień/paździer nik
3.	Dzień Komisji Edukacji Narodowe	Uroczystość z udziałem uczniów i nauczycieli. Kształtowanie postawy szacunku wobec nauki i oświaty.	14 października

4.	Rocznica Odzyskania Niepodległości	Konkursy, gazetki szkolne, audycje o tematyce historycznej. Wzmacnianie uczuć patriotycznych i postawy odpowiedzialności za swoje państwo.	11 listopada
5.	Wigilia Świąt Bożego Narodzenia	Pielęgnowanie polskiej tradycji wigilijnej. Integracja młodzieży i nauczycieli w świątecznej atmosferze przygotowań i spotkań wigilijno-opłatkowych.	grudzień
6.	Studniówka	Organizacja balu studniówkowego dla maturzystów – rodzice. Pielęgnowanie tradycji, integracja uczniów, rodziców, nauczycieli.	styczeń/luty
7.	Pożegnanie maturzystów	Uroczyste rozdanie świadectw ukończenia liceum. Pożegnanie maturzystów z wychowawcami i uczącymi nauczycielami.	kwiecień
8.	Rocznica Konstytucji 3 maja	Konkursy, gazetki, audycje, pielęgnowanie tradycji demokratycznych i obywatelskich . Wdrażanie uczniów do roli świadomych praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, Europy, świata	03 maja
9.	Pożegnanie klas trzecich gimnazjum	Uroczyste rozdanie świadectw ukończenia gimnazjum. Pożegnanie uczniów z wychowawcami i uczącymi Nauczycielami.	czerwiec
10.	Zakończenie roku szkolnego	Uroczyste rozdanie świadectw i podsumowanie osiągnięć uczniów.	czerwiec

Kultywowanie tradycji szkolnej:

- Obchody świąt narodowych i rocznicowych.
- Obchody Dnia Patrona Szkoły.
- Działalność społeczna uczniów oraz praca w wolontariacie w środowisku szkolnym i pozaszkolnym.
- Współpraca międzynarodowa.
- Ślubowanie na sztandar szkoły, przekazywanie sztandaru nowo zaprzysiężonemu pocztowi sztandarowemu.

Zadania programu

Obszar I: ROZWÓJ OSOBISTY

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
<p style="text-align: center;">Wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka</p>	<p>Wspomaganie umiejętności samopoznania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbogacanie słownictwa dotyczącego samopoznania i samooceny, • wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu rozpoznawania własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów (słabych i mocnych stron), • wdrażanie do autorefleksji. 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia warsztatowe • zajęcia integracyjne • godziny z wychowawcą • lekcje biblioteczne • koła zainteresowań • konsultacje • imprezy edukacyjne i inne • lekcje przedmiotowe • udział w konkursach, olimpiadach szkolnych i pozaszkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • pedagog • psycholog • doradca zawodowy • nauczyciele przedmiotów • nauczyciel bibliotekarz
	<p>Stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie do samooceny i akceptacji własnych mocnych i słabych stron. • kształtowanie umiejętności kontrolowania zachowania, panowania nad emocjami i dowolnego kreowania własnego wizerunku 		
	<p>Umiejętność wykorzystania własnego potencjału:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywowanie do nauki i rozwoju, • rozbudzanie i poszerzanie zainteresowań uczniów, 		

	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudzanie ciekawości poznawczej; kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi indywidualnych talentów i uzdolnień, • wspomaganie w radzeniu sobie z własnymi niedoskonałościami, • wspieranie ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych . 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia warsztatowe • zajęcia integracyjne • godziny z wychowawcą • lekcje biblioteczne • koła zainteresowań • konsultacje • imprezy edukacyjne i inne • lekcje przedmiotowe • udział w konkursach, olimpiadach szkolnych i pozaszkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • pedagog • psycholog • doradca zawodowy • nauczyciele przedmiotów • nauczyciel bibliotekarz
Kształtowanie postaw prozdrowotnych	<p>Wzbogacanie wiedzy dotyczącej zdrowego i higienicznego trybu życia oraz zagrożeń dla zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia uświadamianie skutków zagrożeń cywilizacyjnych, • rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej konstruktywnych metod radzenia sobie ze stresem. 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia warsztatowe • lekcje biologii, WDŹ , EdB • godziny z wychowawcą • eksponowanie publikacji z zakresu profilaktyki zdrowia z zasobów biblioteki • pokazy udzielania pierwszej pomocy • zajęcia pozalekcyjne umożliwiające prawidłowy rozwój psychofizyczny spotkania z pielęgniarką • spotkania ze specjalistami • realizacja programów prozdrowotnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • pielęgniarka • opiekun SU i PCK • nauczyciele: biologii, w - f , WDŹ , EdB • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • opiekunowie kół zainteresowań • koordynator ds. bezpieczeństwa • pedagog • psycholog
	<p>Ukształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie zdrowotnych konsekwencji własnych decyzji na przykładach zachowań ryzykownych, • ukształtowanie postawy wstrzemięzliwości i niezależności. 		

	Wyrobienie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia: <ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie znaczenia higieny osobistej, • promowanie aktywnych i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego, • propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy. 		
--	--	--	--

Obszar II: ROZWÓJ SPOŁECZNY

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole	Znajomość i przestrzeganie norm współżycia społecznego: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów klas I, ich rodziców z dokumentami szkolnymi • uświadamianie praw i obowiązków uczniów oraz rodziców w szkole, życiu rodzinnym i społeczeństwie • promowanie zasad kulturalnego zachowania się • kształtowanie poszanowania cudzych praw i potrzeb • wzbogacanie wiedzy dotyczącej ról społecznych oraz akceptowanych wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia warsztatowe i integracyjne • godziny z wychowawcą • metody aktywne podczas lekcji, • zajęcia pozalekcyjne i sportowe • wycieczki, imprezy klasowe i szkolne • zawody sportowe, konkursy szkolne, pozaszkolne • działalność SU 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • nauczyciele przedmiotów • pedagog • psycholog • zespół ds. promocji • opiekun SU • opiekun PCK

<p>Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w zespole</p>	<p>Eliminowanie zachowań agresywnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie i nazywanie zachowań agresywnych, • kształtowanie postaw odrzucających przemoc, • kształtowanie umiejętności asertywnego, nieagresywnego rozwiązywania konfliktów • przedstawiania własnych potrzeb i praw oraz odmawiania przy pełnym poszanowaniu praw i wyborów innych ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • działalność charytatywna • realizacja programów profilaktycznych, zdrowotnych, wychowawczych • przygotowanie autorskich działań związanych z kulturą, profilaktyką, sportem • aktywny udział w uroczystościach państwowych, miejskich, religijnych • zapoznanie z przepisami prawa szkolnego • organizacja zebrań i spotkań z rodzicami 	<ul style="list-style-type: none"> • koordynator ds. bezpieczeństwa
	<p>Doskonalenie kompetencji emocjonalnych i społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie do rozpoznawania emocji i uczuć, • rozwijanie wrażliwości społecznej i wrażliwości do empatii, • wdrażanie do wyrażania uczuć, komunikowania własnych potrzeb w sposób akceptowany społecznie, • kształcenie umiejętności współpracy w zespole rówieśniczym, z dorosłymi, • kształtowanie umiejętności efektywnego zachowania się w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych 		

Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych i obywatelskich	Wytworzenie potrzeby aktywnego udziału w życiu szkoły, stymulowania postaw prospołecznych: <ul style="list-style-type: none"> • włączenie do społeczności szkolnej uczniów klas I, • kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty klasowej i szkolnej, pozytywnego wizerunku szkoły i akceptacji obowiązków szkolnych, • tworzenie zwyczajów i tradycji szkoły, • kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za grupę i umiejętności funkcjonowania w niej z uwzględnieniem zasad tolerancji dla odmienności poglądów, potrzeb, przynależności wdrażanie do poszanowania mienia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • godziny z wychowawcą • lekcje historii, WOS, j. polskiego • zebrania z rodzicami • wybory samorządu szkolnego i klasowego • ślubowanie klas I • dokumentowanie życia szkoły – szkolna strona internetowa, • działalność SU • działalność wolontaryjna, oraz koła PCK • zajęcia dotyczące tolerancji oraz antydyskryminacyjne, • poznawanie konsekwencji działań niezgodnych z prawem, procedurami • poznawanie różnych kultur, tradycji 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • nauczyciele przedmiotów • pedagog • psycholog • nauczyciele odpowiedzialni za prowadzenie szkolnej strony internetowej • opiekun SU • koordynator ds. bezpieczeństwa
	Kreowanie pożądanych postaw wobec obowiązków: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z ich prawami, obowiązkami szkolnymi, społecznymi, • monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego, • eliminowanie nieusprawiedliwionej absencji, kształtowanie pożądanych postaw wobec obowiązków szkolnych poprzez przestrzeganie procedur zawartych w <i>Statucie Szkoły</i>, 		

Kształtowanie postaw patriotycznych	<p>Rozpowszechnienie wiedzy o historii i kulturze własnego regionu i kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbogacanie wiedzy o regionie i kraju, • zaznajamianie z tradycjami, historią i kulturą narodową, 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja szkolnych imprez, okolicznościowych, • uroczyste obchody świąt • narodowych, ważnych wydarzeń historycznych, religijnych , • konkursy, wystawy, • wycieczki do muzeum itp. • lekcje historii, WOS, sztuki, języka polskiego, godziny z wychowawcą, • lekcje, wystawy biblioteczne • współpraca z innymi krajami w ramach projektów i programów, 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • nauczyciele historii, WOS, geografii, sztuki, j. polskiego, j. obcych • opiekun SU
	<p>Rozwój poczucia tożsamości narodowej i więzi z tradycjami narodowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie przywiązania do kraju i jego kulturowego dziedzictwa, • wzmacnianie patriotyzmu lokalnego, • kształtowanie tożsamości narodowej przy jednoczesnym otwarciu na wartości kultury Europy, • wzmacnianie szacunku wobec symboli, tradycji i miejsc pamięci narodowej, 		
	<p>Aktywizacja działań wynikających z postaw patriotycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie potrzeby celebrowania świąt narodowych i lokalnych oraz uczestniczenie w nich, • kształtowanie nawyku właściwych postaw podczas uroczystości i eksponowania symboli narodowych i państwowych, • wdrażanie do opieki nad miejscami pamięci narodowej 		

Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych	Uświadomienie cywilizacyjnych zagrożeń dla człowieka i przyrody: <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego, • tworzenie warunków do poznawania współzależności między różnymi elementami środowiska naturalnego oraz rozumienia przyczyn skutków ingerencji człowieka w świat przyrody, • ukazywanie celowości przeprowadzania akcji ekologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • godziny z wychowawcą • lekcje, wystawy biblioteczne • lekcje biologii, geografii, chemii • akcje ekologiczne, wystawy, konkursy, wycieczki • akcje organizowane przez SU 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • nauczyciel biologii, geografii, chemii, fizyki • opiekun SU
	Wypracowanie poszanowania dla środowiska przyrodniczego: <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan przyrody; troski o jej przyszłość, • motywowanie do uczestniczenia w ochronie środowiska naturalnego. 		
	Osobiste zaangażowanie w działania proekologiczne: <ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie do samodzielnego poszukiwania informacji o zagrożeniach środowiska w najbliższej okolicy, • promowanie i kształtowanie nawyków proekologicznych, • inicjowanie i realizowanie działań korzystnych dla środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu. 		

Przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych	Dostarczenie informacji niezbędnych w podejmowaniu decyzji: <ul style="list-style-type: none"> • pomoc uczniom w pogłębianiu wiedzy o interesujących ich zawodach, • zapoznanie ze strukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego oraz pomaturalnego • zapoznanie z kryteriami przyjęć i ofertą edukacyjną miasta i regionu, • zapoznanie z zasadami naboru do szkół oraz uczelni w systemie elektronicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • lekcje przedmiotowe – realizacja treści związanych z doradztwem zawodowym zawartych w programach nauczania poszczególnych przedmiotów • lekcje WOS, • godziny z wychowawcą • eksponowanie publikacji związanych z doradztwem zawodowym • spotkania z przedstawicielami zawodów, • spotkania z przedstawicielami szkół, uczelni • udział w targach edukacyjnych • zajęcia warsztatowe • poradnictwo zawodowe • konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem • spotkania z rodzicami • udział w akcjach, imprezach, np. Ogólnopolski Tydzień Kariery, Targi Edukacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • doradca zawodowy • pedagog • psycholog • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • nauczyciele przedmiotów • przedstawiciele instytucji wspierających planowanie kariery
	Wyzwalanie aktywności w podejmowaniu decyzji: <ul style="list-style-type: none"> • wspomaganie rozwoju umiejętności samodzielnego poszukiwania informacji, gromadzenia koniecznej dokumentacji, • wspieranie osobistej aktywności ucznia w obszarze samopoznania i trafnej oceny posiadanych predyspozycji oraz ograniczeń, • uświadomienie rodzicom potrzeby ich aktywnego udziału w decyzjach o dalszej drodze kształcenia dzieci 		
	Stworzenie podstaw świadomego wyboru kierunku kształcenia i drogi zawodowej: <ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie czynników istotnych przy wyborze zawodu, profilu kształcenia, 		

	<ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowania ekonomiczne, zapotrzebowanie na rynku pracy • wspomaganie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji zawodowych, w dokonywaniu samooceny, ustaleniu mocnych stron 		
	<p>Kształtowanie właściwej motywacji do pracy i decyzji związanych z planowaniem przyszłości zawodowej oraz poczucia odpowiedzialności za tę przyszłość:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie właściwej postawy wobec pracy, długofalowego planowania i realizacji celów, • wskazywanie następstw chybionych wyborów. 		

Obszar III: PROFILAKTYKA ZAGROŻEŃ

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
<p>Doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza nią</p>	<p>Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ucznia w szkole:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona uczniów przed skutkami niepożądanych działań ludzi z zewnątrz, • wdrażanie uczniów do przestrzegania procedur i przepisów związanych z bezpieczeństwem, • doskonalenie kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie znajomości i przestrzegania przepisów, • przeciwdziałanie agresji w szkole, • eliminowanie zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • godzina z wychowawcą, • lekcje EdB • zajęcia warsztatowe • treningi asertywności • udział w programach dotyczących bezpieczeństwa uczniów • realizacja programów profilaktycznych • działania mediacyjne oraz interwencyjne • diagnozowanie zachowań uczniów • kurs pierwszej pomocy • konkursy PCK 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • koordynator ds. bezpieczeństwa • wychowawcy • pedagog • psycholog • nauczyciele • specjaliści • policjant • nauczyciele w – f • opiekun PCK
	<p>Ukształtowanie umiejętności samodzielnego, codziennego dbania o własne bezpieczeństwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznajamianie z przepisami bhp, • zaznajamianie i systematyczne przypominanie zasad bezpiecznego zachowania się, • zaznajamianie z zasadami bezpiecznego korzystania z internetu. 		

Doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza nią	Eliminowanie z życia szkoły agresji: <ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania zachowań agresywnych, • kształtowanie postaw odrzucających przemoc oraz umiejętności nieagresywnego, asertywnego zachowywania się w sytuacjach konfliktowych i problemowych, • monitorowanie nasilenia zjawiska agresji w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> • godzina z wychowawcą, • lekcje EdB • zajęcia warsztatowe • treningi asertywności • udział w programach dotyczących bezpieczeństwa uczniów • realizacja programów profilaktycznych • działania mediacyjne oraz interwencyjne • diagnozowanie zachowań uczniów • kurs pierwszej pomocy • konkursy PCK 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • koordynator ds. bezpieczeństwa • wychowawcy • pedagog • psycholog • nauczyciele • specjaliści • policjant • nauczyciel w – f • opiekun PCK
	Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń i właściwego zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych: <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie gotowości i umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, • uświadamianie zagrożeń związanych z życiem towarzyskim, podróżami, aktywnością w okresach wolnych od nauki, • doskonalenie umiejętności szacowania ryzyka sytuacyjnego, rozpoznawanie nietypowych sygnałów niebezpieczeństwa, • uświadamianie zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu. 		

Wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych	Wpojenie wiedzy niezbędnej dla podejmowania trafnych decyzji w sytuacjach trudnych: <ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie umiejętności rozpoznawania czynników ryzyka • propagowanie wiedzy o społecznych mechanizmach wywierania wpływu (negocjacje, mediacje, asertywna komunikacja) 	<ul style="list-style-type: none"> • godzina z wychowawcą, • lekcje WDŻ, WOS • zajęcia warsztatowe • treningi asertywności • udział w programach dotyczących bezpieczeństwa uczniów • realizacja programów profilaktycznych współfinansowanych przez gminę • działania mediacyjne oraz interwencyjne • zebrania i spotkania z rodzicami • sporządzanie listy instytucji udzielających wsparcia oraz pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • koordynator ds. bezpieczeństwa • wychowawcy • pedagog • psycholog • nauczyciele • specjaliści
	Wspieranie rozwoju autonomii i umiejętności dbania własne dobro: <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, • stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli, • wspieranie rozwoju silnych więzi emocjonalnych z konstruktywnymi jednostkami i grupami. 		
	Doskonalenie umiejętności w osobistym działaniu: <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności proszenia o pomoc • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, które udzielają wsparcia młodzieży. 		
	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców: <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie pożądanych postaw i zachowań rodziców wobec zagrożeń związanych z sytuacjami ryzykownymi, 		

	<ul style="list-style-type: none"> • wzbogacanie wiedzy o prawidłowościach rozwoju psychofizycznego w okresie dorastania, • podnoszenie umiejętności rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych 		
<p>Eliminowanie wagarów jako podstawowego czynnika zwiększającego zagrożenie demoralizacją i utratą szans rozwojowych oraz edukacyjnych</p>	<p>Kontrolowanie aktualnego zakresu i charakteru zjawiska wagarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie nasilenia nieusprawiedliwionej absencji, • rozpoznawanie przyczyn zjawiska indywidualnie i w skali populacji szkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeganie procedur szkolnych • współpraca z rodzicami • rozmowy z uczniem • współpraca z policją, sądem • konsultacje pedagoga • konsultacje psychologa • monitorowanie frekwencji 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • pedagog • psycholog • nauczyciele przedmiotów
	<p>Zminimalizowanie nasilenia zjawiska wagarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywowanie do uczestnictwa w lekcjach poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ✓ stwarzanie warunków do osiągnięcia sukcesu ✓ wspomaganie w sytuacjach problemowych, ✓ kształtowanie poczucia przynależności i pozytywnych postaw wobec obowiązków szkolnych, • motywowanie uczniów do alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego • realizacja szkolnych procedur utrudniających wagarowanie oraz 		

	<p>wspierających rodziców i uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie uczniom i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, • współpraca z sądem i policją, strażą miejską. 		
<p>Eliminowanie zagrożeń utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia</p>	<p>Propagowanie wiedzy podnoszącej efektywność działań profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywne uczestniczenie w lokalnych i krajowych akcjach edukacyjnych, • współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień, • podnoszenie kompetencji rodziców w zakresie mechanizmów powstawania uzależnień, metod zapobiegania, 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzenie literatury • godziny z wychowawcą • lekcje biologii, WDŻ • zajęcia prowadzone przez specjalistów • realizacja programów profilaktycznych oraz prozdrowotnych współfinansowanych przez gminę • konkursy profilaktyczne • zajęcia pozalekcyjne • filmy profilaktyczne • spotkania z rodzicami • monitorowanie zjawisk związanych z zagrożeniami • koła zainteresowań • udział w życiu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciel bibliotekarz • pedagog • psycholog • nauczyciele biologii, WDŻ • pielęgniarka
	<p>Ukształtowanie pożądanых społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie aktywnych i atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego, • propagowanie wiedzy dotyczącej zdrowego odżywiania, • rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej metod radzenia sobie ze stresem, • propagowanie wiadomości dotyczących zagrożeń cywilizacyjnych, 		

<p>Rozpoznawanie zagrożeń występujących w środowisku i przeciwdziałanie tym zagrożeniom</p>	<p>Rozpoznanie skali i natężenia zagrożeń występujących w środowisku ucznia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie nasilenia zjawiska agresji w szkole, • monitorowanie występowania w szkole zachowań ryzykownych, • ocenianie stopnia realizacji i efektywności programu wychowawczo - profilaktycznego, • badanie postaw wobec środków uzależniających, • rozpoznawanie rozmiarów zagrożeń w środowisku, rodzinie, szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> • zbieranie informacji na temat uczniów zagrożonych demoralizacją • badania ankietowe uczniów i rodziców • wywiady środowiskowe • współpraca z policją i sądem • współpraca z instytucjami • konsultacje pedagoga, psychologa • zajęcia psychoedukacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • koordynator ds. bezpieczeństwa • wychowawcy • nauczyciele • pedagog • psycholog • przedstawiciele instytucji
	<p>Udzielanie pomocy w sytuacji trudnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom zagrożonym przemocą w rodzinie, • wskazywanie specjalistycznych ośrodków i instytucji pomocowych, • współpraca z policją, sądem i innymi instytucjami zgodnie z obowiązującymi przepisami 		

Obszar IV: DIAGNOZA I TERAPIA PRZYCZYN TRUDNOŚCI I NIEPOWODZEŃ SZKOLNYCH

Cel	Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
Rozwiązywani i przeciwdziałanie problemom edukacyjnym, emocjonalnym uczniów	Diagnozowanie trudności w uczeniu się: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznanie zakresu i skali zjawiska, • przeprowadzenie wstępnej diagnozy lub skierowanie na badania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, • przeprowadzenie wywiadu z rodzicem lub opiekunem, • analiza wytworów prac ucznia. 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia prowadzone przez specjalistów • zajęcia warsztatowe • dostrzeganie i wspieranie mocnych stron ucznia • współpraca z instytucjami pomocowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagog • psycholog • specjaliści • wychowawcy • nauczyciele
	Udzielenie pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie postępowania wspomagającego rozwój ucznia • objęcie ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną, • zasady współpracy specjalista – rodzic - uczeń, 		
	Eliminowanie niepowodzeń szkolnych: <ul style="list-style-type: none"> • korekcja i kompensacja zaburzonych funkcji, • monitorowanie postępów ucznia, 		

Działania skierowane do rodziców

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni
Monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców wobec systemu wychowawczego i profilaktycznego szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy i konsultacje indywidualne, dyskusje podczas zebrań klasowych, • sondaże ankietowe, • bieżąca współpraca z Radą Rodziców, Komitetem Rodzicielskim 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciele • pedagog • psycholog
Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły oraz innymi dokumentami szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie dokumentacji oraz omówienie najważniejszych ich zapisów podczas zebrań z rodzicami, • udostępnianie Statutu i innych dokumentów szkolnych przez szkolną bibliotekę, stronę internetową szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciele • pedagog • psycholog
Psychoedukacja	<ul style="list-style-type: none"> • wykłady i prelekcje o tematyce wychowawczej, profilaktycznej z udziałem pedagoga, psychologa, terapeuty i innych specjalistów, • warsztaty umiejętności wychowawczych, • udostępnianie literatury z zakresu problematyki dojrzewania i dorosłości 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciele • pedagog • psycholog
Profilaktyka uzależnień	Rozmowy, pogadanki, warsztaty, prelekcje, zebrania, spotkania ze służbami mundurowymi – dostarczające wiedzy o mechanizmach i skutkach uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • pedagog • psycholog
Umożliwienie rodzicom aktywnej działalności i współdecydowania o życiu szkoły	Umożliwienie rodzicom aktywnej działalności i współdecydowania o życiu szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja • wychowawcy • nauczyciele

Działania skierowane do nauczycieli

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni
Bieżąca aktualizacja wiedzy z zakresu prawa oświatowego.	Udostępnienie tekstów oraz omówienie najważniejszych ich zapisów .	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor • pedagog • psycholog
Monitorowanie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy i konsultacje indywidualne, dyskusje podczas posiedzeń Rady Pedagogicznej, • sondaże ankietowe, • bieżąca współpraca z Zespołem Wychowawczym. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor • pedagog • psycholog
Psychoedukacja	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie udziału w różnych zewnętrznych formach szkoleniowych, • organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych – w ramach WDN • udostępnianie literatury z zakresu problematyki okresu dorastania. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor • pedagog • psycholog • lider WDN • nauczyciele
Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • kursy, • warsztaty, • rady szkoleniowe, • szkolenia, • edukacja koleżeńska. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor • pedagog • psycholog • lider WDN • nauczyciele
Udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych	Udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych.	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor • pedagog • psycholog

Ewaluacja i monitoring

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba).

W każdym bieżącym roku szkolny zostanie skonstruowany harmonogram działań wychowawczo – profilaktycznych na podstawie dokonanych ewaluacji. W harmonogramie zostaną ujęte wszystkie niezbędne działania konieczne do realizowania założonych zadań z wykorzystaniem rekomendowanych i sprawdzonych programów wychowawczo – profilaktycznych.

GIMNAZJUM

1. „Smak życia” czyli debata o dopalaczach (KBPN).
2. „Unplugged” Program Przeciwdziałania Przyjmowaniu Substancji Uzależniających przez Uczniów (KBPN).
3. Projekt profilaktyczny „Bądź wolny” (Fundacja Inicjatyw Obywatelskich).
4. Projekt profilaktyczny „Stop uzależnieniom! Razem wygrywamy zdrowie” (pomysł autorski).
5. Program edukacyjno – zawodowy „Rozwijam skrzydła” (KOWEZIU).
6. „Środowiskowego programu wychowania zdrowotnego w szkole” (UM Bielsko – Biała).
7. „Jak bierni obserwatorzy mogą stać się bohaterami?” zajęcia realizowane są w oparciu o Projekt Bohaterskiej Wyobraźni autorstwa P. Zimbardo (certyfikowany nauczyciela Projektu psycholog Ewa Kowalska – Gaździcka, pracownik PPP 2 w Bielsku - Białej).
8. Realizacja różnych programów w ramach dofinansowanie szkolnych programów zapobiegania zjawiskom patologicznym ze środków Gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
9. inne.

LICEUM

1. „Smak życia” czyli debata o dopalaczach (KBPN).
2. „Środowiskowego programu wychowania zdrowotnego w szkole” (UM Bielsko – Biała).
3. Realizacja różnych programów w ramach dofinansowanie szkolnych programów zapobiegania zjawiskom patologicznym ze środków Gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. „ARS, czyli jak dbać o miłość?” profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych (Sanepid, KBPN).

5. „Podstępne WZW” (Sanepid).
6. „Jak bierni obserwatorzy mogą stać się bohaterami?” zajęcia realizowane są w oparciu o Projekt Bohaterskiej Wyobraźni autorstwa P. Zimbardo (certyfikowany nauczyciela Projektu psycholog Ewa Kowalska – Gaździcka, pracownik PPP 2 w Bielsku – Białej).
7. inne.

Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego. Powinna ona pozwolić na uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy zbliżyliśmy się do postawionych celów?
2. Czy działania programowe odpowiadały rzeczywistym potrzebom uczniów?
3. Czy działania podejmowane w trakcie pracy z programem wpłynęły na zachowanie uczniów i wprowadziły pożądane zmiany?
4. Czy stosowane procedury okazały się skuteczne?
5. W czym upatrywać przyczyn niepowodzenia, jeżeli nie uzyskano zadowalających efektów?

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- obserwacje,
- analiza dokumentów.

Opracowanie programu:

Monika Biernat - wicedyrektor ds. gimnazjum

Dorota Jaruga – Turoń – wicedyrektor ds. liceum

Joanna Piper – psycholog

Hanna Talik – pedagog

Procedury postępowania w przypadku wystąpienia trudnych sytuacji wychowawczych

Na szkole spoczywa szczególnie obowiązek reagowania w przypadku stwierdzenia u młodych ludzi niepokojących sygnałów w zachowaniu. Szkoła jest placówką zobowiązaną do wczesnej diagnozy objawów niedostosowania społecznego, profilaktyki oraz oddziaływań wychowawczych i resocjalizacyjnych wobec uczniów. Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów. Właściwa reakcja nauczyciela, wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrekcji szkoły, adekwatna do zaistniałego zdarzenia oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji, daje gwarancję, że podjęte działania zapewnią bezpieczeństwo uczniów. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie skutecznej interwencji z zachowaniem wszelkich praw osób uczestniczących w zdarzeniu, a w szczególności praw ucznia.

Działania interwencyjne – etapy postępowania:

1. W momencie pojawienia się problemu powinna odbyć się osobista rozmowa wychowawcy lub nauczyciela z uczniem. Nauczyciel/wychowawca wysłuchuje wychowanka, następnie stara się, w miarę swoich kompetencji pokazać drogi rozwiązań problemu.
2. Spotkanie z rodzicami ucznia. Na spotkaniu sygnalizowany jest problem oraz wspólnie wypracowany sposób pomocy dziecku. Rodzic otrzymuje poradę, wsparcie oraz wytyczne dotyczące problemu.
3. W razie trudności w rozwiązaniu problemu należy poinformować pedagoga szkolnego lub psychologa i wypracować z nim sposoby pomocy uczniowi.
4. Jeżeli problem nie zostanie rozwiązany, należy poinformować o wszystkim dyrektora szkoły i po wnikliwej analizie sytuacji wychowanka wypracowanie z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem szkolnym/psychologiem sposobu pomocy uczniowi.
5. Przedstawienie problemu i wysłuchanie opinii na ten temat zespołu nauczycieli mających styczność z uczniem podczas zajęć w szkole jak i poza nią. Po analizie wspólne ustalenie dalszego toku postępowania. W klasach, do których uczęszczają uczniowie – sprawcy i ofiary lub dla grup „ryzyka” przeprowadza się dodatkowe działania (diagnozę problemu, wdrożenie działań, sprawdzenie efektów podjętych działań), prowadzi się dodatkowe zajęcia z zakresu profilaktyki stosowne do zdarzeń.
6. Szóstym krokiem jest szukanie pomocy w zależności od istoty problemu i wspólnie wypracowanej diagnozy z instytucjami pomocowymi.

Procedura postępowania w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją:

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich czyny takie jak: używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, naruszanie, zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych, popełnione przez osobę, która nie ukończyła 18 roku życia traktowane są jako przejawy demoralizacji nieletnich. W sytuacji gdy nauczyciel pozyska informację o powyższym podejmuje następujące działania:

Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.

1. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
3. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy z kadrą pedagogiczną lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o wymienionych wyżej przejawach demoralizacji nieletniego, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem, itp.) i ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

W przypadku pozyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub udziału w działalności grup przestępczych, należy niezwłocznie powiadomić Prokuratora lub Policję.

Procedura postępowania wobec sprawcy czynu zagrażającego bezpieczeństwu:

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę, powiadomienie rodziców ucznia,
4. Niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku pobicia, naruszenia nietykalności cielesnej ucznia.

5. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub Policję.

Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

Nauczyciel/wychowawca będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

1. udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki szkolnej lub karetki pogotowia w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
2. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
3. powiadomienie rodziców ucznia,
4. niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy sprawa jest poważna i niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku występowania agresji:

1. Przerwać sytuację.
2. Wysłuchać stron (bez moralizowania).
3. Ustalić przyczyny konfliktu.
4. Wspólne poszukiwanie sposobu rozwiązania konfliktu.

Zasady konstruktywnej rozmowy z dzieckiem, nauczycielami i rodzicami.

- rozmowa wyciszająca, rozładowująca napięcie emocjonalne
- upewnienie się, czy agresor zrozumiał swoje negatywne zachowanie.
- wyciszyć, nie reagować gwałtownie, zachować spokój.
- starać się doprowadzić do nabrania dystansu do sytuacji.
- starać się nie narzucać własnych gotowych rozwiązań.

5. Wyrażanie aprobaty – konflikt rozwiązany.
6. Upomnienie.
7. Poniesienie kosztów spowodowanych celową agresją.
8. Kara wyznaczona w zależności od przewinienia zgodnie ze Statutem Szkoły.

Procedura postępowania w przypadku „przezywania”, dokuczania, przepychania się, używania słów wulgarnych:

Gdy nauczyciel pozyska informację o zaistniałej sytuacji powinien:

1. Na bieżąco rozwiązać konflikt (zwrócić uwagę, porozmawiać, zobowiązać ucznia do zaniechania negatywnego postępowania dając możliwość podjęcia decyzji i poniesienia dalszych konsekwencji).
2. W sytuacji nie przejawiania przez ucznia zmian w zachowaniu, nauczyciel:
  - zgłasza informację do wychowawcy,
  - wychowawca rozmawia z uczniem,
  - wychowawca informuje rodziców,
  - wychowawca zwraca się o pomoc do pedagoga,
  - kieruje ucznia do poradni specjalistycznej.

Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania zgodnie z etapami interwencji.

Procedury postępowania wychowawcy oddziału w przypadku nieuzasadnionej absencji uczniów:

1. Wychowawca przeprowadza postępowanie wyjaśniające i dyscyplinujące.
1. W przypadku powtarzającej się nieobecności wychowawca informuje o fakcie rodziców oraz pedagoga szkolnego (gdy występuje zagrożenie nie realizowania obowiązku szkolnego).
2. W przypadku braku poprawy - wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.

3. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad uczniem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i udział ucznia w programie terapeutycznym realizowanym na terenie wskazanej placówki.
4. Jeżeli rodzice dziecka odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nadal wagaruje to szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący.
6. Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia.

Procedury postępowania w przypadku niedyscyplinowania w czasie zajęć:

1. Nauczyciel uczący zwraca uwagę uczniowi poprzez wyrażenie swojego niezadowolenia z zachowania ucznia.
2. Nauczyciel uczący danego przedmiotu sygnalizuje wychowawczo zaistniałych sytuacjach, wpisuje uwagę do dziennika elektronicznego.
3. W wyniku powtarzających się zdarzeń wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem celem ustalenia jego problemu oraz sposobu zaniechania tego postępowania.
4. Wychowawca powiadamia rodziców.
5. Wychowawca zwraca się o pomoc do pedagoga.
6. Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania zgodnie z etapami interwencji.

Procedury postępowania wobec ucznia sprawcy kradzieży:

1. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
2. Powiadomić dyrektora
3. Przekazanie sprawcy dyrektorowi, pedagogowi pod opiekę
4. Powiadomić rodziców ucznia – sprawcy oraz ofiary
5. Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa

6. Powiadomić Policję (w przypadku niskiej szkodliwości, po ustaleniu z rodzicem ucznia, dopuszcza się pominięcie powiadomienia Policji, stosuje się wtedy inne kary przewidziane statutem szkoły)
7. W przypadku powtarzających się zachowań wdraża się procedurę dotyczącą demoralizacji.

Procedura postępowanie w sytuacji ujawnienia się w szkole zjawiska cyberprzemocy:

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać zbadane, zarejestrowane i udokumentowane w miarę dostępu i możliwości szkoły. Dokumentowanie cyberprzemocy odbywa się na podstawie materiałów przekazanych przez rodziców uczniów - ofiar przemocy (osób mających uprawnienia do konta/telefonu). Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy w procedurze interwencyjnej bierze udział rodzic/opiekun dziecka, wychowawca oraz nauczyciel informatyki.

W przypadku, gdy zostaje w szkole zgłoszony przypadek cyberprzemocy należy podjąć następujące działania:

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel, który nie jest wychowawcą, przekazuje informację oraz zabezpieczony materiał wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
2. Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia oraz ewentualnych świadków.
3. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, wychowawca oddziału współpracując z pedagogiem :
  - przeprowadza rozmowę z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu
  - powiadamia rodziców sprawcy i omawia z nimi zachowania dziecka.
  - obejmuje sprawcę opieką psychologiczno-pedagogiczną, w uzasadnionym przypadku w toku interwencji proponuje uczniowi (za zgodą rodziców) pomoc specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym oferowanym przez tę placówkę.
  - w oddziale klasowym osób dotkniętych zjawiskiem cyberprzemocy wychowawca klasy dokonuje diagnozy sytuacji odnośnie wszystkich uczniów oddziału. Na podstawie wyników diagnozy podejmuje ewentualne działania w ramach profilaktyki selektywnej (w porozumieniu z pedagogiem)
4. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają bezwzględnie zgłoszone na policję.

Zabezpieczanie dowodów:

- zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil
- sprawdzić, czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę bądź przynajmniej ma przypuszczenie, kto może nim być
- gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów
- w przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy skontaktować się z policją.- przekazać zabezpieczone dowody policji

5. Podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy.

- umożliwić wsparcie psychiczne poprzez rozmowy wspierające na terenie szkoły prowadzone z udziałem wychowawcy i pedagoga szkolnego lub specjalistów jednostek współpracujących ze szkołą
- uczeń będący ofiarą cyberprzemocy otrzymuje poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy informowani są o problemie i otrzymują wsparcie i pomoc ze strony szkoły. w rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawia kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, proponuje rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

6. Sporządzić dokumentację z zajścia.

- sporządzenie notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
- jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

Procedura jest wdrażana w życie w momencie zgłoszenia (pozyskania informacji) zjawiska cyberprzemocy przez jej ofiarę /w przypadku osób pełnoletnich/ lub rodzica /prawnego opiekuna/ ucznia.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem środków psychoaktywnych:

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem środków psychoaktywnych powinien podjąć następujące kroki;

1. Powiadamia o swoich podejrzeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ze względu na bezpieczeństwo pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie.
3. Wzywa karetkę pogotowia w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o fakcie dyrekcję szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
  - w przypadku odmowy rodziców/opiekunów, o pozostawieniu ucznia w szkole, czy też przewiezienia ucznia do placówki służby zdrowia, bądź też przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
  - w przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu jeżeli rodzice odmawiają przyjazdu a uczeń jest agresywny albo zagraża życiu i zdrowiu innych należy zawiadomić najbliższą jednostkę Policji

Jeżeli zdarzenia, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków czy dopalaczy na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Nakłada to na szkołę obowiązek powiadomienia Policji (specjalisty do spraw nieletnich) lub sądu rodzinnego o tej sytuacji. Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania.

Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie przedmioty zagrażające życiu i zdrowiu lub substancje psychoaktywne:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę rzecz lub substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży). Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) wykonywać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać rzeczy lub substancji szkoła wzywa Policję, która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza i zabiera je do ekspertyzy.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję lub rzecz dobrowolnie nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją Policji. Wcześniej próbuje ustalić źródło jej pochodzenia. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje sporządzając możliwie dokładną notatkę wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Procedury postępowania w przypadku w przemocy psychicznej:

1. Zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia, przerwać akt agresji lub przemocy.
2. Powiadomić w kolejności: wychowawcę, pedagoga/psychologa, dyrektora szkoły.
3. Powiadomić rodziców sprawców i ofiar.
4. W uzasadnionych przypadkach powiadomić Policję.
5. Objąć działaniami terapeutycznymi ofiarę i grupę przemocy, w której ona funkcjonuje.
6. Objąć działaniami zespół klasowy.
7. Objąć pomocą rodziców i w razie potrzeby poprosić o pomoc poradnię psychologiczno - pedagogiczną.
8. Sporządzić szczegółową notatkę z przeprowadzonych działań.

Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy domowej:

1. Porozmawiać z ofiarą przemocy.
2. Zawiadomić: dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcę klasy.
3. Rozmowa psychologa/pedagoga o charakterze wyjaśniająco - wspierającym z uczniem.
4. Wypełnić Niebieską Kartę.
5. Dokonać oględzin ciała ucznia (pielęgniarka szkolna).
6. Powiadomić: Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rodzinny.
7. Udzielić ofierze wsparcia i pomocy psychologicznej.
8. Sporządzić szczegółową notatkę z przeprowadzonych działań.

Procedury postępowania w sytuacji przeżyć traumatycznych ucznia:

1. W sytuacji, gdy uczeń utracił w wyniku śmierci rodzica, rodzeństwo lub inną osobę bliską lub w przypadku innych sytuacji traumatycznych ucznia obejmuje się specjalistyczną pomocą psychologiczno - pedagogiczną w szkole.
2. Na wniosek pedagoga/psychologa uczeń może być zwolniony z zajęć dydaktycznych po porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia.

Procedury postępowania w przypadku zamachu samobójczego ucznia na terenie szkoły:

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:
  - a) omówienie problematyki na forum rady pedagogicznej,
  - b) upowszechnienie procedur przewidywania zamachów samobójczych.
  - c) monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.
2. Działania interwencyjne:
  - a) ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia,
  - b) nie pozostawiaj ucznia samego,
  - c) usuń wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru,
  - d) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce,
  - e) zbierz wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia,
  - f) wezwij pomoc (pogotowie, policję, straż) jeśli potrzeba,
  - g) zadbaj, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie,
  - h) towarzysz uczniowi- jesteś dla niego ważny,
  - i) zawiadom dyrekcję szkoły- dyrekcja zawiadamia jednostkę sprawującą nadzór nad szkołą.

3. Działania zagrażające zdrowiu lub życiu:
  - a) nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga szkolnego, informuje o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka); w razie potrzeby podejmuje niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego w szczególności wzywa odpowiednie służby oraz zapewnienia w miarę możliwości opiekę psychologa,
  - b) wychowawca powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych,
  - c) dyrekcja szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji,
  - d) chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)
4. Działania naprawcze:
  - a) dokonaj diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi.
  - b) bezwzględnie skonsultuj dalszą strategię z poradnią psychologiczno - pedagogiczną lub placówką opieki zdrowotnej.
  - c) podejmij próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

Procedury postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły:

1. Dyrektor szkoły niezwłocznie kontaktuje się w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:
  - a) służbami medycznymi;
  - b) rodzicami ucznia;
  - c) policją, prokuraturą;
  - d) organem nadzoru pedagogicznego.
2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o zdarzeniu
3. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań.
4. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu.
5. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.

Procedury postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej poza szkołą:

1. Dyrektor szkoły powiadamia nadzór pedagogiczny o zdarzeniu.
2. Dyrektor szkoły organizuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia i nauczycieli.
3. Wychowawcy informację o śmierci ucznia przekazują na forum swoich klas, należy unikać informowania uczniów na forum szkoły.
4. Przekazywany komunikat należy ograniczyć do minimum.
5. Należy nie dopuścić do doszukiwania się w tragicznym zdarzeniu sensacji, zbytniego rozgłosu;.
6. Nie należy dopuścić do gloryfikowania zmarłego ucznia, ukazywania go jako męczennika, wzoru do naśladowania.
7. Nie wolno wspominać, ani opisywać, metody samobójstwa a także miejsca w którym je popełniono.
8. Należy unikać nadmiernych uproszczeń, lepiej podkreślać, że jest to skutek interakcji wielu czynników.
9. Na każdym kroku mocno podkreślać, że samobójstwo nie jest żadną metodą radzenia sobie z problemami osobistymi. Przypomnieć do jakich osób lub instytucji uczniowie mogą i powinni zgłaszać się gdy mają problemy, zarówno z nauką jak i osobiste.
10. Przede wszystkim nie należy dopuścić aby którykolwiek z uczniów utożsamiał się z samobójcą i poprzez pryzmat tragicznego zdarzenia widział sposób na rozwiązanie swoich problemów.

Procedury postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej):

1. Działania interwencyjne:
  - a) poinformuj nauczycieli, wychowawców,
  - b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
  - c) poinformuj uczniów na forum klasy,
  - d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
2. Działania naprawcze:
  - a) oceń potrzeby, monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji.
  - b) skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z poradni psychologiczno - pedagogicznej; ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

